

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Udrag fra En polsk Familie: 1-2. - 1926

Citation: Hauch, Carsten: "En polsk Familie: 1-2. - 1926", i Hauch, Carsten: *En polsk Familie: 1-2. - 1926*, udg. af POUL SCHJÆRFF, 1926-29, s. XXIV. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hauch01val-shoot-idm140529614448528/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: En polsk Familie: 1-2. - 1926

des at det navnlig er den Side af deres Væsen, der be-
lyses. Det er uberettiget, naar Georg Brandes i sin
Afhandling om Hauch bebrejder denne, at »En polsk
Familie« næsten intet Forhold har til Virkeligheden,
og at han burde have foretaget en Rejse til Polen
for at studere nogle polske Familier. Rigtigt er det,
at Hauch med sin romantiske Digternatur i nogen
Grad manglede Sans for Realiteterne, det er lige
fremhævet ovenfor, men derfor er det ikke berettiget
at underkende Hauchs Værk. Han ønskede ikke at
give en historisk, objektiv Fremstilling af Friheds-
kampen, men en Genspejling af det polske Problem
hos en Række Mennesker, for eller imod Polen. Og
inderst inde var det ikke engang disse Menneskers
Skæbne, Hauch alene vilde give, bag det hele skimte-
de han en Idé.

Naar man undtager Alexandra, der paa Grund af
sin næsten bigotte Religiositet staar uforstaaende
over for Fædrelandets Sag, er de øvrige Hovedperso-
ner opstillet i to kontrasterende Grupper, én for og
én mod Polen.

Pater Vincent samt Søkendeparret Leontine og
Bonaventura repræsenterer den fuldstændige Opgaa-
en i det polske Spørgsmaal, medens Onkel Czernim,
en mere sammensat Natur, udviser en forunderlig
Blanding af Tro paa Polen og Fortvivelse over Ne-
derlaget, som han aner. I Spidsen for Russerpartiet
staar Starosten, ganske vist en polsk Adelsmand,
men, først paa Grund af en personlig Lidenskab, se-
nere af ganske nøgterne og rationelle Grunde, Til-
hænger af Rusland. Til ham slutter sig Emilie, nær-
mest af egoistiske Grunde, Zeltner, Bogens Skurk,
samt den ene Broder, Casimir. De to sidste kan —
med Vilhelm Andersens Udtryk — karakteriseres
som Renegater. Bogens Hovedperson, den anden
Broder Adalbert, gaar efterhaanden over til Forkæm-

XXIV

perne for Polen, dog ikke uden en indre Kamp, som til Dels danner Bogens Handling.

Foruden den almindelige Kontrast, der er betinget af Problemet Polen, har Hauch yderligere opstillet flere andre Kontraster: Starosten over for Adalbert : Fader over for Søn; Adalbert over for Casimir : Brøder mod Brøder; Pater Vincent over for Casimir og Zeltner : den stærke Natur, der ikke gaar paa Akkord, overfor den stemningssvingende Casimir og den skurkagtige Zeltner; endelig Leontine over for Emilie : Begejstring over for Nøgternhed og Beregning.

Til denne almindelige Karakteristik kan yderligere føjes nogle Bemærkninger om de enkelte Karakterer.

Først Kvinderne. Leontine er et primitivt Naturvæsen, hvis herskende Evner er Begejstring og Kækhed. Hun er som Vaaren, der »vækker Anelse om en kommende Skønhed«, og hun udfoldes og udvikles, indtil hun staar monumentalt for Beskueren; ved Maskeraden er hendes Dragt en Dianas, men det er ikke blot en Maske, hun er en Diana, ren og kysk, flammende for Polens Sag, fremmest i Kampen, lig en Jeanne d'Arc, Soldaternes Skytsengel. Hun staar i Pagt med det primitive: det hvide Daadyr er hendes Fylgje, og ud fra denne Primitivitet løfter hun kækt sin Haarpil mod Skurken, der gør Tilmærsler. Hun lever i Mindet om Polens Storhed, der ikke kan dø, og fortæller derfor Eventyret i Spindestuen, men da Kampen er endt med Nederlag, og hun maa forlade Polen, visner hun hen som en Plante og dør af Hjemvé. Alexandras Rige er ikke af denne Verden; hun minder om Goethes Viol: »gebüect in sich und unbekannt«; from, religiøs, sagtmodig, anende sin nære Død henlever hun et glædesløst Liv ved sin utro Ægtemands Side; hendes Religiøsitet udarter nærmest til Fanatisme; som Czernim udtrykker

XXV